

Dana Moraru este profesor de limbă și literatură română și engleză, educatoare și învățătoare, fondatoare a Școlii Helikon, formator și publicist pe teme educaționale, cu o experiență de treizeci de ani în învățământ.

Scris din perspectiva educatorului de grădiniță, a învățătoarei și a profesorului de limbă română, acest ghid oferă exemple de activități pentru învățarea scrisului, de la clasele mici la liceu. Fie că este vorba de deprinderea literelor de mână, fie de întocmirea unui eseu argumentativ sau a unei compuneri imaginative, a scrie este unul dintre cele mai importante instrumente de dezvoltare a gândirii și pașaportul către o viață școlară de succes. Cartea de față prezintă cronologic toate etapele de învățare care duc la dezvoltarea abilității de a scrie corect și relevant și de a trece examinări oficiale sau prăguri de acceptare la facultăți importante în lume. În ultimul capitol, autoarea prezintă exemplul concret al fiicei sale și ce anume a dus, în evoluția ei școlară, la înscrierea pe un drum de succes, pornind de la abilitatea de a vorbi și de a scrie bine. Cartea se adresează deopotrivă educatorilor și părinților, cu exemple practice și soluții pentru dificultățile naturale pe care le întâmpină copiii la școală și acasă, la teme.

Cuprins

6	Introducere
8	Ce este scrisul?
16	De ce le este greu copiilor să scrie?
24	Ce tip de scriitură le cerem copiilor?
32	Ce factori influențează scrisul?
34	Inteligența și creativitatea
40	Vocabularul și inteligența lingvistică
45	Cunoștințele generale și experiența de viață
47	Inteligența emoțională
51	Perseverența și determinarea
55	Deschiderea către experiență și flexibilitatea
56	Motricitatea fină și inteligența vizual-spațială
63	Cât și ce e normal să scrie copiii? (6-12 ani)
72	Cum recuperăm copilul cu dificultăți de scriere?
87	Cum îl ajutăm pe copil la tema pentru acasă?
96	Aplicații pentru învățarea scrierii creative
127	Copilul meu – cum a contat scrisul în educația lui?
148	Anexa 1 – Hapciu Mănciu, vulpoiul păcălit de furnici
156	Anexa 2 – Plictisilă și Copacul Enthusiasmului

De ce le este greu copiilor să scrie?

Vă amintiți cât de fascinați erau copiii voștri, în grădiniță, de alfabet? Cât de mult își doreau să se facă mari, ca să învețe să scrie?

Mulți dintre ei găseau bucurie în a dubla scrisul vostru de mână, urmărind cu creionul, pe deasupra, fiecare rotunjire a literelor, cu un aer expert și emancipat, în speranța că astfel pot accesa parola secretă a intrării în viața de adult.

Copiii de grădiniță alături de care lucrez și astăzi sunt la fel de atenți când mă văd noțând câte ceva. Se strâng în jurul meu cu o inocență solemnitate, ca martorii ai unei mari minuni: „Vai, ce repede scrii, Oana!”

Cum de ajunge scrisul, după o vârstă, atât de respins de unii elevi? De ce le sunt atât de nesuferite temele care presupun compuneri, ordonare curajoasă de idei pe o temă dată? De ce la clasa I sunt atât de încântați, de pildă, că pot, în sfârșit, să alunece cu stiloul în dansul întortocheat al misterioaselor litere de mână – pentru ca doar după un an-doi să expedieze totul cu propoziții scurte, stereotipe, de care abia așteaptă să scape în temele lor pentru acasă?

La început, copiii văd scrisul așa cum este el cu adevărat: o formă de autoritate și putere personală. Să construiești din spațiul alb al paginii un loc al cuvintelor și al ideilor tale este un act la fel de îndrăzneț și definitiv ca modelarea pietrei. Mai mult, propria scriitură este oglinda minții tale, locul în care stabilești o neașteptată și profundă relație cu tine însuși. A scrie înseamnă a fi conștient de dialogul interior, de prietenia intimă cu propria gândire. Înseamnă a te cunoaște, a deține controlul, a crea, a transforma.

Deschiderea aceasta naturală către capacitatea de a transforma o pagină albă în semn, idei și povești, deși este inițial privită cu mare interes de copii, devine foarte rapid îngustată de cultura școlară. Există trei caracteristici ale acesteia care inhibă resortul natural de a scrie cu plăcere și curaj.

1. Cultura concurenței și a comparării rezultatelor școlare în perioada formativă, în care procesul ar trebui să fie cu mult mai important decât rezultatele.
2. Atenția orientată predominant către aspectul formal al scrisului în etapa de învățare a literelor de mână și importanța exagerată acordată execuției „frumoase”, în defavoarea gândirii creative.
3. Lipsa de strategii didactice adaptate decalajului care există natural între capacitatea încă mică a copilului de a produce text scris și abilitatea mare de a-și dezvolta, în același timp, vorbirea și înțelegerea.